

Стаття надійшла до редакції 25.11.2024 р.

Перевірено на плагіат 27.11.2024 р.

унікальність – 97 %

<https://doi.org/10.17721/StudLing2024.25.9-20>

811.124'373.611:82-1(091) “Катулл”

ДЕРИВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДОТИКОВИХ ПРИКМЕТНИКІВ У ПОЕТИЧНІЙ СПАДЩИНІ КАТУЛЛА

Соломія Андріївна Антонюк-Кириченко, antonyuk.solomiya@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0009-3211-4989>

канд. філол. наук, ст. викл.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Статтю присвячено висвітленню дериваційного потенціалу тактильних прикметників на матеріалі творів давньоримського поета-лірика Катулла. З'ясовано, що з 38 дотикових прикметників, зафіксованих у поетичних текстах Катулла, у творенні деад'єктивів беруть участь 16 дотикових прикметників. Серед тактильних прикметників поезії Катулла, які активно брали участь у породженні дериватів, зустрічаються ад'єктиви із непохідною (*acer, digus*) та похідною основами (*ividus*). Найчастіше у поезії Катулла представлені ад'єктиви першого типу. Виявлено, що відприкметникові деривати характеризуються двозонною словотвірною парадигмою із деад'єктивами у вербiальній (*lenis > lenio*), субстантивній (*gravis > gravedo*), ад'єктивній (*mollis > molliculus*) та адвербiальній (*levis > leviter*) зоні. Кількісно найбільшою виявилася група деад'єктивів прикметникової зони, а найменшою – адвербiальної. Деривати прикметникової групи характеризуються трьома словотвірними типами утворення похідних, а саме суфіксальним (*aridus > aridulus*), префіксальним (*gelidus > egelidus*) і типом утворення прикметників внаслідок синкопи голосних у середині твірної (*ividus > idus*). Найбільшу групу становлять деад'єктиви суфіксального типу. Основу цих деад'єктивів складають прикметники із демінутивним суфіксом *-ulus* (*frigidus > frigidulus*). З'ясовано, що демінутиви були найулюбленішими лексичними засобами Катулла. Цікаво, що у поетичній спадщині Катулла вдалося виявити відприкметникові деривати другого ступеня оцінки (*tener > tenellus > tenellulus*). Саме такі вживання заслуговують на особливу увагу оскільки є індивідуально-авторськими деад'єктивами, яскравими ознаками ідіостилу Катулла. У контексті більшості досліджуваних деад'єктивів реалізують похідне або метафоричне значення.

© Антонюк-Кириченко С. А., antonyuk.solomiya@gmail.com

Дериваційний потенціал дотикових прикметників у поетичній спадщині Катулла (Українською)

Ключові слова: деривація, дериваційний потенціал, словотвірний тип, словотвірна зона, словотвірна парадигма, демінутив, ідіостиль.

THE WORD-FORMING POTENTIAL OF TOUCH-RELATED ADJECTIVES IN THE POETRY OF CATULLUS

Solomiya A. Antonyuk-Kyrychenko, antonyuk.solomiya@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0009-3211-4989>

Ph. D. in Philology, senior teacher
Danylo Halytsky Lviv National Medical University

The article deals with the word-forming potential of tactile adjectives in the poetic texts of the ancient Roman poet-lyricist Catullus. It was found that out of 38 recorded touch-related adjectives in the poetic texts of Catullus 16 tactile adjectives are involved in the creation of the derivatives. Among the touch-related adjectives of Catullus's poetry, which actively were involved in the formation of derivatives, there are adjectives with non-motivated (acer, durus) and motivated bases (uvidus). Adjectives of the first type are most often represented in Catullus' poetry. It was found that adjectival derivatives are characterized by a two-zone word-formative paradigm with deadjectives in the verbal (lenis > lenio), substantive (gravis > gravedo), adjectival (mollis > molliculus) and adverbial (levis > leviter) zones. Quantitatively, in Catullus' poetry the group of derivative adjectives turned out to be the largest, and the adverbial zone to be the smallest. Derivatives of the adjective group are characterized by three word-forming types of word-formation, namely suffixal (aridus > aridulus), prefixal (gelidus > egelidus) and the type of adjective formation due to syncope of vowels in the middle of the formative (uvidus > udus). The largest group is represented by the derivative of the suffix type. The core of these derivative adjectives form adjectives with the diminutive suffix -ulus (frigidus > frigidulus). It has also been revealed that diminutives are the most favorite Catullus' lexical devices. Interestingly that in the poetic heritage of Catullus adjectival second order derivatives are also represented (tener > tenellus > tenellulus). Such usages of the derivative adjectives deserve special attention because they are individual adjectives of the author, so-called "bright features" of Catullus' idiosyncrasy. In the texts of Catullus, most of the investigated derivatives from tactile adjectives realize a derived or metaphorical meaning of the word-forming touch-related adjectives.

Key words: derivation, derivative potential, word-forming type, word-forming paradigm, word-forming zone.

Відомий український мовознавець В. О. Горпинич зазначив, що: «Лексеми, виникаючи у мові, виявляють тенденцію до породження похідних» [Горпинич 1983, с. 46]. Тактильні прикметники поетичних творів Катулла, якого перекладач Т. В. Лучук назвав найвідомішим ліриком Давнього Риму

[Лучук 2021, с. 8] і про якого літературознавець І. П. Мегела зауважив що: «Катулл – перший римський поет кохання, який залишив артистичне (й воістину національне) вираження глибоких почувань. Він найближчий нам за духом, ніж усі його знамениті послідовники, оскільки залишався у віршах людиною, а не ритором, чесно й талановито розповів про свою любовну пристрасть» [Мегела 2014, с. 20-21], а також який, як підкреслив класичний філолог Д. Врей: «навіть сьогодні залишається відомішим від інших латинських поетів» [Wray 2009, р. 9], не є винятком. Однак потенція їх мотивувати семантично і структурно нову лексичну одиницю, як показала проведена розвідка, є не безмежною та у кожного прикметника різною [Антонюк-Кириченко 2023, с. 147].

Словотвірні можливості латинських тактильних прикметників поезії Катулла ще не були предметом окремого дослідження. Це й зумовило актуальність проведення аналізу словотвору прикметників дотику в латинській мові у період її найбільшого розквіту. Метою дослідження – з'ясувати роль дотикових ад'єктивів у латинському словотворі, обумовила постановку таких завдань як: 1) проаналізувати чи властивим було для латинських тактильних прикметників поетичних творів Катулла породження похідних; 2) з'ясувати, які ж відприкметникові деривати були найбільш продуктивними у поезії письменника; 3) виявити рівень реалізації словотворчих потенцій дотикових прикметниками в аналізованих текстах Катулла.

Аналіз останніх досліджень та публікацій засвідчив, що різні аспекти поетичних творів Катулла стали предметом окремого висвітлення науковців, зокрема, культурно-історичний (Р. Вестфаль, Б. Нібур), літературознавчий (О. Білецький, М. Гаспаров, І. Мегела) та лінгвістичний (І. Борбенчук, Т. Лучук, Р. Оліщук, І. Шталь) аспекти. Вагомий внесок у вивчення поетичної спадщини Катулла зроблений німецькими (Г. Глюкліх, Г. Гендріксон, Ф. Гурка, Н. Гольнберг, В. Кроль), італійськими (Е. Касторіна, І. Гранароло, Р. Лін) та американськими дослідниками (Ф. Кернс, С. Онетті, С. Платнер, М. Скіннер, Д. Томсон). Українською мовою переспіви окремих віршів Катулла здійснив Т. Франко. Низку поезій Катулла переклали М. Зеров, Ю. Кузьма, М. Борецький, А. Содомора [Маслюк 2000; Катулл 1974; Катулл 1928] та О. Страшенко [Лучканин 2023, с. 279]. Повне ж зібрання творів Катулла знаходимо у перекладацькому доробку Т. Лучука [Катулл 2021].

Зміни у житті суспільства, які, безсумнівно, були особливо сприятливими для написання щонайкращих поетичних творів римськими письменниками, відбивалися на лексиці поезій Катулла. Відповідно, словниковий склад класичної латини збагачувався шляхом творення нових слів різними словотворчими засобами, що є вагомим доказом тісного зв'язку деривації із лексичною системою латинської мови.

Методом суцільного обстеження поетичних творів Катулла вдалося виявити 38 дотикових прикметників, 16 з яких мають здатність утворювати деривати із частотою вживання у поезії Катулла 28 разів.

Взявши за зразок поділ основ якісних прикметників проф. В. О. Горпинича [Горпинич 1983, с. 148], стверджуємо, що серед тактильних прикметників поетичних творів Катулла, так само як і у творах поетів епохи принципату Августа [Антонюк-Кириченко 2023, с. 148], найчастіше фіксуються ад'єктиви першого типу, зокрема прикметники із непохідною, або немотивованою основою: *acer* (гострий), *durus* (твердий), *firmus* (міцний), *gravis* (важкий), *lenis* (ніжний), *levis* 1 (гладкий), *levis* 2 (легкий), *mitis* і *mollis* (м'який), *siccus* (сухий), *tener* (ніжний) та рідше з похідною: *aridus* (сухий), *frigidus*, *gelidus* (холодний), *tenellus* (дуже ніжний), *uvidus* (вологий).

Отримані нами результати певною мірою знайшли своє підтвердження у статті дослідниці Л. О. Родніної, яка, взявши за предмет аналізу українські прикметники зі значенням якостей, що сприймаються органами чуття, зауважила, що: «Прикметники, які мотивують іменникові утворення, мають здебільшого непохідні основи» [Родніна 1983, с. 58].

Проведене дослідження дало змогу виявити, що тактильні прикметники в поетичній спадщині Катулла характеризуються двозонною дериваційною парадигмою, наприклад, тактильний прикметник *lenis* (ніжний) характеризується похідною лексемою *lenio* (заспокоювати) у вербальній зоні та *leniter* (ніжно, спокійно) – в адвербальній. Найчисельнішою у поетичних творах Катулла виявилася група деад'єктивів у прикметниковій зоні (12): *acer* (гострий) > *acerbus* (терпкий), *aridus* (сухий) > *aridulus* (сухенький), *firmus* (міцний) > *infirmus* (слабкий), *frigidus* (холодний) > *frigidulus* (холодненький), *gelidus* (холодний) > *eglidus* (теплуватий), *uvidus* (мокрый) > *uvidulus* (мокренький), *uvidus* (вологий) > *udus* (мокрый), *mitis* (м'який) > *immitis* (дикий), *mollis* (м'який) > *molliculus* (м'якенький) > *mollicellus* (м'якесенький), *tener* (ніжний) > *tenellus* (ніжненький) > *tenellulus* (ніжнесенький). Менші ж лексичні об'єднання вдалося виявити у вербальній – 3 одиниці: *lenis* (ніжний)

> *lenio* (заспокоювати), *mollis* (м'який) > *mollesco* (розм'якнути), *siccus* (сухий) > *siccus* (сушити), в субстантивній – 3: *acer* (гострий) > *acies* (бій, зір); *durus* (твердий) > *durities* (твердість); *gravis* (важкий) > *gravedo/ gravido* (відчуття важкості, нежить) та в адвербіальній зонах – 2: *lenis* (ніжний) > *leniter* (спокійно); *levis* (легкий) > *leviter* (легко).

З'ясовано, що аналізованим деад'єктивам прикметникової групи характерні 3 типи утворення похідних: 1) суфіксальний, 2) префіксальний, а також 3) тип утворення прикметника внаслідок синкопи коротких голосних у середині твірного.

Найбільшу групу становлять деад'єктиви суфіксального типу (9 одиниць). Більшість з них складають похідні прикметники із демінутивним суфіксом *-ulus*: *aridus* (сухий) > *aridulus* (сухуватий); *frigidus* (холодний) > *frigidulus* (холоднуватий, втомлений); *ividus* (вологий) > *ividulus* (вологуватий), *tenellus* (ніжненький) > *tenellulus* (ніжнесенький). Так, у поемі “Весілля Пелея й Тетіди” про повислі на губах Парок шматочки шерсті, після перегризання нитки, Катулл пише: ... *laneaque aridulis haerebant morsa labellis*. [64, 316] – ... відгрижені шерстяні шматочки повисли на *сухуватих губах*. Важливо зазначити, що у статті спершу після квадратної дужки подано номер вірша, а потім – рядок.

На думку дослідника демінутивності латинських прикметників В. Петерсона в основі вживання Катуллом зменшувальних форм *frigidulus* (холоднуватий) та *aridulus* (сухуватий) лежить аж ніяк не бажання автора вжити аналізовані прикметники у зменшувальному значенні, а вимоги віршового розміру твору Катулла [Platner 1895, pp. 190–192]. Подібне зауважила дослідниця інновацій Катулла І. Борбенчук, зазначивши, що: «Велика кількість демінутивів часто є не вмотивованою й поет надуживає зменшувальними словами [Борбенчук 2018, с. 31].

Уживання демінутивів, як слушно зазначає І. Борбенчук є одним із найулюбленіших лексичних засобів Катулла, і відповідно однією з характерних рис поетичної мови поета [Борбенчук 2021, с. 67], що якнайкраще сприяли вираженню емоцій автором.

На особливу увагу у поезії Катулла заслуговують виявлені відприкметникові деривати другого ступеня оцінки [Скалозуб 2012, с. 161], які пройшли повторну демінутивізацію. Так, Катулл для більшої експресії створює кілька пестливих прикметників від зменшувальних форм, а саме: *tenes* (ніжний) > *tenellus* (ніжненький) > *tenellulus* (ніжнесенький) та *mollis*

(м'який) – *molliculus* (м'якенький) – *mollicellus* (м'якесенький). Порівняймо контексти у яких Катулл про ніжненьку теличку, яку приносять в жертву богам, пише таке:

Tenella, matre mugiente, vaccula

deum profundit ante templa sanguinem. [20, 14-15]

Ніжненька теличка, коли мати реве, проливає кров перед храмами богів.

А про красуню Катулл говорить наступне: *et puella tenellulo delicatior haedo* [17, 15] – і дівчина гарніша від ніжнесенького козеняти.

Порівняймо також контексти у яких Катулл уживає синонімічні демінутиви *molliculus* (м'якенький) та *mollicellus* (м'якесенький). Так, на позначення «м'якеньких віршиків» у поетичній спадщині Катулла зафіксовано два приклади вживання деад'єктива *molliculus* (м'якенький) – *versiculi molliculi* [16, 4; 16, 8]. Можливою причиною образного вживання демінутива *molliculus* (м'якенький) замість звичного для поетичної мови Катулла прикметника *mollis* (м'який), засвідченого 16 прикладами уживань (див. 11, 4; 19, 11; 25, 1; 63, 38; 63, 44; 68a, 5; 80, 4; 67, 31; 45, 16; 64, 88; 64, 129; 64, 293; 64, 311; 64, 318; 65, 21; 68b, 30), вважаємо вплив синтагматичних відношень аналізованої лексеми з демінутивним іменником *versiculi* (віршики), а не *versi* (вірші), а також, як підкреслює В. Платнер [с/ 189], асонанс віршового рядка.

Катулл до кінеда Талла із невимовною ніжністю промовляє:

Ne laneum latusculum manusque mollicellas

Inusta turpiter tibi flagella conscribillent. [25, 10-11]

Щоб тобі м'який як шерсть бочок та м'якесенькі ручки обпікаючі нагайки ганебно не розписали.

На нашу думку, індивідуально-авторське вживання на позначення м'якесеньких рук прикметника *mollicellus* поряд із демінутивним словосполученням *laneum latusculum* (м'який, мов шерсть, бочок) зумовлене прагненням Катулла створити якнайніжніший образ кінеда та передати читачеві якнайтепліші почуття автора до нього.

Саме такі образні вживання похідних деад'єктивів як *mollicellus* (м'якесенький) та *tenellulus* (ніжнесенький), не фіксованих в інших римських поетів, є нововведеннями Катулла, індивідуально-авторськими найменуваннями та яскравими ознаками ідіостилю автора.

У складі аналізованої групи деад'єктивів суфіксального типу утворення виокремлюємо дериват *acerbus*, який містить той самий протоіндоєвропейський суфікс, що й у латинських прикметників на *-idus*,

який відіграє вагоме значення у латинському словотворі [Pultrova 2007, p. 88]: *acer* > *acerbus*.

До деад'єктивів прикметникової групи зараховуємо також похідні прикметники *infirmus*, *immitis* та *egelidus*, утворені шляхом додавання заперечних префіксів *-in* (*-im*) та *-e* до тактильного прикметника: *firmus* (міцний) > *infirmus* (слабкий), *mitis* (м'який) > *immitis* (жорстокий); *gelidus* (холодний) > *egelidus* (теплуватий).

Помічено, що словотворчі афікси, виділені у складі дериватів прикметникового походження, у поетичній спадщині Катулла, частково видозмінюють семантичний зміст твірної основи. Яскравим підтвердженням цього є дериват *egelidus* утворений від тактильного прикметника *gelidus* (холодний), який у «Байдиках» Катулла у синтагмі з іменником *tepores* (теплінь) актуалізує антонімічне дотикове значення «теплий». Наприклад: *Iam ver egelidos refert tepores*. [46, 1] – Уже весна *теплувату* знову приносить *теплінь*.

Уживання Катуллом на позначення «теплуватої тепліні» замість звичного ад'єктива *tepidus* (ЛСВ 1 «теплий») похідної від прикметника *gelidus* «холодний» лексеми *egelidus* «теплуватий» є яскравим прикладом високої поетичної майстерності Катулла.

Наведемо окремо приклад, у якому про жорстокого Тесея, покинута ним Аріадна, говорить наступне: *Tibi nulla fuit clementia praesto, immite*; [64, 138] – У тебе не було жодного співчуття, *жорстокий*;

У наведеному контексті похідний прикметникової зони *immitis* (жорстокий), як показує аналіз творів, реалізує переносне антонімічне значення твірної *mitis* із ЛСВ1 «м'який».

На тій основі, що в поемі Катулла «Весілля Пелея й Тесіди» зафіксовано вживання деад'єктива *idus*, який утворився внаслідок синкопи коротких голосних у середині твірної *ividus* [Чернюх 2008, с. 75–77], нам вдалося виділити третій тип словотвору відприкметникових дериватів. Отже, наведемо контекст у якому Катулл вживає дериват *idus*: ... *ido singultus ore scientem*. [64, 316] – ... вона видала ридання *мокрим ротом*.

У групі ж відприкметникових дериватів вербальної зони поезії Катулла виокремлюємо 3 лексеми: *lenio* (*lenis* (ніжний) > *lenio* (заспокоювати)), *mollesco* (*mollis* (м'який) > *mollesco* (ставати м'яким)), *sicco* (*siccus* (сухий) > *siccare* (сушити)). Склад основи цих дієслів можна умовно передати за такими двома формулами:

1) основа тактильного прикметника + закінчення основи інфекта на голосний звук: *lenis* > *lenire*, *siccus* > *siccare*. Наведемо приклад з елегії Катулла, у якій про греків читаємо:

Quale ferunt Grai Pheneum prope Cylleneum
siccare emulsa pingue palude solum [68b, 70] –

Як кажуть, греки біля Кілленського Фенея
висушують щедро политий ґрунт і відводять воду з болота.

та

2) основа дотикового прикметника + суфікс *esco*: *mollis* > *mollesco*. Наприклад, про бичків у Катулла читаємо: ...*mollescunt* colla juvencis. [64, 38] – стають м'якими шиї у молодих бичків.

Унаслідок проведеного дослідження виявлено, що деад'єктиви субстантивної зони поетичних творів Катулла (*acies*, *durities*, *gravedo*) характеризуються такими 3 словотвірними типами утворення як:

1) Словотвірний тип іменників-дериватів V відміни, утворених шляхом додавання до основи прикметника суфікса *-ies*: *acer* (гострий) > *acies* (вістря, бій, зір). Так, Катулл про покинуту Аріадну пише: ...*perhibent...aciet* pelagi vastos per tenderet aestus. [64, 124-126] – ...кажуть, що вона спрямувала зір вздовж спустошених хвиль моря.

2) Словотвірний тип іменників-дериватів V відміни, утворених шляхом додавання до основи дотикового прикметника суфікса *-ities*: *durus* (твердий) > *durities* (твердість). Наприклад, *ferri durities* – твердість заліза [66, 50];

3) Словотвірний тип іменників-дериватів III відміни, утворених шляхом додавання до основи тактильного прикметника + суфікса *-edo*: *gravis* (важкий) > *gravedo* (відчуття важкості, нежить). У «Байдиках» Катулла, які були предметом детального розгляду Keegan B. [Keegan 2021] читаємо: *Nic me gravido frigida et frequens tussis quassavit*; [44, 12] – Тут мене сколихнув нежить, від якого морозить, і частий кашель;

Паралельне вживання Катуллом деад'єктивів *gravedo* [44, 18] та *gravido* [44, 12] очевидно, можна пояснити потребами поетичного розміру текстів автора.

У складі третьої групи деад'єктивів адвербіальної зони виокремлюємо 2 деривати утворені за формулою: основа прикметника третьої відміни + суфікс *-ter*: *lenis* (ніжний) > *leniter* (ніжно), *levis* (легкий) > *leviter* (легко). У Катулла про полегшення для слухачів після від'їзду гугнявого Аррія читаємо: *Noc misso in Syriam requierant omnibus aures*:
audibant eadem leniter et leviter. [84, 7–8].

Із його відправленням до Сирії, у всіх відпочивали вуха:
слухали те саме *спокійно* та *легко*.

Враховуючи отримані нами статистичні дані, робимо висновок про те, що суфіксальний спосіб творення прислівників із суфіксом *-ter* був найактивнішим у поезії класичного періоду.

За словами українського дослідника історичної граматики латинської мови Б.В. Чернюха, походження надзвичайно продуктивного суфіксального утворення *-(i)ter* є досі доволі сумнівним. Науковці припускають, що цей суфікс – апокопований варіант суфікса *-tero* [Чернюх 2008, с. 173]. Вживання цього суфікса помітне і в давньогрецькій мові, здебільшого для вираження вищого ступеня порівняння, проте не завжди. Порівняймо *βραχύτερος* (коротший) та *δεξιτερός* (праворуч).

Розгляд дериваційного потенціалу тактильних прикметників у поетичних творах Катулла свідчить про те, що породження нових слів властиве таким 16 ад'ективам як: *acer, aridus, durus, firmus, frigidus, gelidus, gravis, lenis, levis 1, levis 2, mitis, mollis, siccus, tenellus, tener* та *uvidus*.

З погляду семантико-словотвірних зв'язків основа латинських твірних тактильних прикметників поезії Катулла у більшості випадків є немотивованою. Відприкметникові деривати представлені у субстантивній, вербiальній, ад'ективній та адвербiальній зонах. Типова ж словотвірна парадигма тактильних прикметників, виділених у поетичних творах Катулла, має двозонну структуру.

Виявлено, що тактильні прикметники найбільше реалізують свою дериваційну потенцію саме у прикметниковій зоні, в якій було виділено 12 похідних, тоді як у вербiальній – 3, в субстантивній – 3 та в адвербiальній – 2.

З погляду ж семантико-словотвірних зв'язків основа латинських твірних тактильних прикметників поетичних творів Катулла здебільшого є немотивованою. Щодо семантики аналізованих деад'ективів, то в текстах Катулла деад'ективи в основному реалізують одне зі значень твірного (пряме та переносне).

Характерною ж ознакою поезії Катулла є вживання відприкметникових демiнутивiв. Деад'ективи *mollicellus* та *tenellulus* другого ступеня демiнутивiзацiї вважаємо iндивiдуально-авторськими вживаннями Катулла.

Оскільки дериваційний потенціал тактильних прикметників, не лише поетичних текстів Катулла, але й інших періодів, зокрема раннього та

посткласичного, не був предметом окремого аналізу вчених, то це відкриває перспективи для його подальшого дослідження.

Література:

1. Антонюк-Кириченко, С. А. (2023). Словотвірна деривація тактильних прикметників у творах Вергілія. *Голоси й відлуння античності. Donum natalicum Andree Sodomorae: матеріали Всеукраїнської наукової конференції до 85-річчя професора Андрія Содомори*, 147–155. Retrieved from https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/Donum_natal.pdf
2. Борбенчук, І. М. (2018). Поезія Катутла: римська спадкоємність та інновації поета. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологічні науки (Мовознавство)»*, 9, 29–32. Retrieved from http://ddpu-filolvisnyk.com.ua/uploads/arkhiv-nomerov/2018/NV_2018_9/8.pdf
3. Борбенчук, І. М. (2021). Ідіостиль Катутла в контексті його нововведень і римських традицій. In *Philological Science and Education: Transformation and Development Vectors: Collective Monograph* (pp. 59–76). Riga, Latvia: Baltija Publishing. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-083-4-5>
4. Горпинич, В. О. (1983). Семантичний зв'язок мотивованого і мотивуючого в процесі словотворення. In *Словотвірна семантика східнослов'янських мов* (pp. 46–56). Київ: Наукова думка.
5. Маслюк, В. (Ред.). (2000). *Давня римська поезія в українських перекладах і переспівах: хрестоматія*. Львів: Світ.
6. Катутл, Г. В. (1928). *Вірші* (М. Зеров, пер.). *Літературно-науковий вісник*, 7–8, 246, 260.
7. Катутл, Г. В. (1974). *Елегії* (М. Борецький & Ю. Кузьма, пер.). *Іноземна філологія, Питання класичної філології*, 36(12), 111–115.
8. Лучканин, С. М. (2023). Римовані переклади та переспіви давньоримської поезії та *Gaudeamus* сучасної української письменниці та перекладачки Ольги Страшенко (1950–2015). *Голоси й відлуння античності. Donum natalicum Andree Sodomorae: матеріали Всеукраїнської наукової конференції до 85-річчя професора Андрія Содомори*, 147–155. Retrieved from https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/Donum_natal.pdf
9. Мегела, І. П. (2014). «Люблю і ненавиджу» Катутла vs. *Ars amatoria* Овідія. *Studia Linguistica*, 8, 20–30. Retrieved from <https://studia-linguistica.knu.ua/wp-content/uploads/2018/11/2014-8-20-30-%D0%9C%D0%B5%D0%B3%D0%B5%D0%BB%D0%B0-%D0%86.%D0%9F..pdf>
10. Родніна, Л. О. (1983). Питання про словотвірні значення відад'єктивних іменників у сучасній українській мові. In *Словотвірна семантика східнослов'янських мов* (pp. 56–60). Київ: Наукова думка.
11. Скалозуб, Л. Г. (2012). Дериваційні особливості демінутивної лексики (на матеріалі творів Марка Вовчка та Остапа Вишні). *Актуальні проблеми філології та*

- перекладознавства, 5, 157–164. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/apftp_2012_5_23
12. Чернюх, Б. В. (2008). *Історична граматики латинської мови*. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені І. Франка.
 13. Keegan, B. (2021). *Shifting Discourses of Roman Otium in Cicero, Catullus, and Sallust* (Doctoral dissertation, The University of Western Ontario). Retrieved from <https://ir.lib.uwo.ca/cgi/viewcontent.cgi?article=10314&context=etd>
 14. Platner, S. B. (1895). Diminutives in Catullus. *The American Journal of Philology*, 16(62), 186–202. Retrieved from https://archive.org/stream/AmericanJournalOfPhilology16/American_Journal_of_Philology_16_djvu.txt
 15. Pultrová, L. (2007). The Latin adjectives with the suffix -idus. *Sborník prací Filozofické fakulty Brněnské univerzity. Studia minora Facultatis philosophicae Universitatis Brunensis*, 12, 87–95.
 16. Wray, D. (2009). *Catullus and the poetics of Roman manhood*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511482441>

Джерельна база:

17. Катулл (Гай Валерій Катулл). Повне зібрання творів: байдики, поеми, елегії та епіграми : упор., переклад з латини, передмова і коментарі Т. Лучука (Львів, Астролябія, 2021): 432. (In Latin and Ukr.)

References:

1. Antonyuk-Kyrychenko, S. A. (2023). Slovtvirna deryvatsiya taktylnykh prykmetnykiv u tvorakh Verhiliya [Word-forming derivation of tactile adjectives in the poetry of Virgil]. *Holosy y vidlunnya antychnosti. Donum natalicum Andreae Sodomorae: materialy Vseukrayinskoyi naukovoyi konferentsiyi do 85-richchya profesora Andriya Sodomory*, 147–155. Retrieved from https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/Donum_natal.pdf
2. Borbenchuk, I. M. (2018). Poeziya Katulla: rymaska spadkoyemnist ta innovatsiyi poeta [Catullus' poetry: Roman inheritance and poet's innovations]. *Naukovyy visnyk Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriya "Filolohichni nauky (Movoznavstvo)"*, (9), 29–32. Retrieved from http://ddpu-filolvisnyk.com.ua/uploads/arkhiv-nomerov/2018/NV_2018_9/8.pdf
3. Borbenchuk, I. M. (2021). Idiostyl Katulla v konteksti yoho novovveden i rymskykh tradytsiy [Catullus' idiostyle within the context of his innovations and Roman traditions]. In *Philological science and education: transformation and development vectors: Collective monograph* (pp. 59–76). Riga, Latvia: Baltija Publishing. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-083-4-5>
4. Horpynych, V. O. (1983). Semantychnyy zvyazok motyvovanoho i motyvuyuchoho v protsesi slovtvorennya [Semantic connection of the motivated and the motivating in the process of word formation]. In *Slovtvirna semantyka skhidnoslovyanskykh mov* (pp. 46–56). Kyiv: Naukova dumka.

5. Maslyuk, V. (Ed.). (2000). *Davnya rymaska poeziya v ukrayinskykh perekkladakh i perespivakh: khrestomatiya* [Ancient Roman poetry in Ukrainian translations and re-singsings: anthology]. Lviv: Svit.
6. Katull, G. V. (1928). *Virshi* [Poems] (M. Zerova, Trans.). *Literaturno-naukovyy vistnyk*, (7–8), 246, 260.
7. Katull, H. V. (1974). *Elehiyi* [Elegies] (M. Boretsky & Yu. Kuzma, Trans.). *Inozemna filolohiya, Pytannya klasychnoy filolohiyi*, (36), 12, 111–115. Lviv.
8. Luchkanyn, S. M. (2023). Rymovani perekłady ta perespivy davnorymskoyi poeziyi ta Gaudeamus suchasnoyi ukrayinskoyi pysmennytsi ta perekladachky Olhy Strashenko (1950–2015) [Rhymed translations and recitations of ancient Roman poetry and *Gaudeamus* by modern Ukrainian writer and translator Olga Strashenko (1950–2015)]. *Holosy y vidlunnya antychnosti. Donum natalicum Andrae Sodomorae: materialy Vseukrayinskoyi naukovoyi konferentsiyi do 85-rychchya profesora Andriya Sodomory*, 147–155. Retrieved from https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/Donum_natal.pdf
9. Mehela, I. P. (2014). «Lyublyu i nenavydzu» Katulla vs. “Ars amatoria” Ovidiya [“I love and I hate” Catullus vs. “Ars Amatoria” Ovid]. *Studia linguistica*, (8), 20–30. Retrieved from <https://studia-linguistica.knu.ua/wp-content/uploads/2018/11/2014-8-20-30-%D0%9C%D0%B5%D0%B3%D0%B5%D0%BB%D0%B0-%D0%86.%D0%9F..pdf>
10. Rodnina, L. O. (1983). Pytannya pro slovotvirni znachennya vidadyektyvnykh imennykiv u suchasniy ukrayinskiy movi [The question of word-forming meanings of adjective nouns in the modern Ukrainian language]. In *Slovotvirna semantika skhidnoslovyanskykh mov* (pp. 56–60). Kyiv: Naukova dumka.
11. Skalozub, L. H. (2012). Deryvatsiyini osoblyvosti deminutyvnoyi leksyky (na materialy tvoriv Marka Vovchka ta Ostapa Vyshni) [Derivational features of diminutive vocabulary (based on the works of Mark Vovchka and Ostap Vyshnia)]. *Aktualni problemy filolohiyi ta perekladoznavstva*, (5), 157–164. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/apftp_2012_5_23
12. Chernyukh, B. V. (2008). *Istorychna hramatyka latynskoyi movy* [Historical grammar of the Latin language]. Lviv: Publishing centre at Ivan Franko Lviv National University.
13. Keegan, B. (2021). *Shifting Discourses of Roman Otium in Cicero, Catullus, and Sallust* (Doctoral dissertation, The University of Western Ontario). Retrieved from <https://ir.lib.uwo.ca/cgi/viewcontent.cgi?article=10314&context=etd>
14. Platner, S. B. (1895). Diminutives in Catullus. *The American Journal of Philology*, 16(62), 186–202. Retrieved from https://archive.org/stream/AmericanJournalOfPhilology16/American_Journal_of_Philology_16_djvu.txt
15. Pultrová, L. (2007). The Latin adjectives with the suffix -idus. *Sborník prací Filozofické fakulty Brněnské univerzity. Studia minora Facultatis philosophicae Universitatis Brunensis*, 12, 87–95.
16. Wray, D. (2009). *Catullus and the poetics of Roman manhood*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511482441>

Source base:

17. Katull, H. V. (2021). *Povne zibrannya tvoriv: baydyky, poemy, elehiyi ta epihramy* [A complete collection of works: poems, poems, elegies and epigrams] (T. Luchuk, Ed. & Trans.). Lviv: Astrolyabiya.